

בש"פ 1510/14 - ראכז מסארווה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1510/14

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העורר: ראכז מסארווה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת
35538-01-14 (השופטת ד' מרשק-מרום) מיום
13.2.2014

תאריך הישיבה: י"א באדר ב התשע"ד (13.3.2014)

בשם העורר: עו"ד עלאא מסארווה; עו"ד מור סוקר

בשם המשיבה: עו"ד רחל זוארץ-לוי

החלטה

האם בדין נמנע בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (מ"ת 35538-01-14, השופטת ד' מרשק-מרום) מהפנייתו של העורר לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר מעצר? האם נכון היה שלא לשחררו לחלופת מעצר בחיק משפחתו ולהורות על הארכת מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו?

עמוד 1

1. נגד העורר הוגש כתב אישום בעבירות ניסיון פריצה לרכב, סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו. על-פי כתב האישום, ביום 11.1.2014, בשעות אחר הצהריים, הגיע העורר לחניון בראש העין, במכונית מסוג מאזדה, סובב אותה באופן שחזיתה פנתה לכיוון היציאה המערבית, עצר ויצא ממנה בהשאירו את דלת הנהג פתוחה. העורר התקרב למכוניות שחנו בחניון והביט מבעד לחלונותיהן. בקרבת החניון שהו שוטרים בפעילות מבצעית. העורר חזר למכונית המאזדה ונסע לחלקו המערבי של החניון, יצא מהמכונית, נעמד בסמוך למכונית מסוג טויוטה קורולה, ודחף סרגל מתכתי ארוך אל בין החלון ודלת הטיוטה. או אז הבחין בשוטר עידו מליק, אשר שהה במקום עם שוטרים נוספים בפעילות מבצעית, שלף את הסרגל ופתח בריצה לכיוון המאזדה. כשהוא חובש כובע לראשו ורץ לכיוונו, קרא לו מליק "עצור משטרה". העורר נכנס למכונית המאזדה ופתח בנסיעה מהירה, בעוד מליק רץ לצד דלת הנהג וקורא לו לעצור. העורר הסתיר את פניו באמצעות ידו השמאלית ותוך כדי כך הסיט את המאזדה שמאלה, לעבר מליק. בהמשך נסע העורר במהירות לעבר היציאה המערבית של החניון, חצה את נתיב התנועה בצורה אנכית, עלה על אי-תנועה בנוי ועבר לנתיב הנגדי, שם פנה שמאלה לכיוון צומת מרומזרת. העורר חצה את הצומת ופנה שמאלה בנסיעה מהירה לכיוון כביש 444 כשאר אדום דולק ברמזור בנתיב נסיעתו. שוטרים בניידת משטרתית דלקו אחריו בהפעילם אורות כחולים מהבהבים, צפצופים, ומסמנים באורות גבוהים על מנת שיעצור. העורר המשיך בנסיעה מהירה על כביש 444, עקף כלי רכב שונים דרך שולי הכביש, תוך חציית קו הפרדה רצוף, וזגזג בין כלי רכב בנתיב התחבורה בצורה מסוכנת. בהמשך פנה ימינה לכיוון כביש 471 ושוב ימינה לכיוון כביש 6, שם המשיך בנסיעה מהירה ומסוכנת וגרם לכלי רכב שנסעו בנתיב התחבורה לבלום באחת ולסטות ממסלול נסיעתם כדי להימנע מפגיעה. במחלף חרשים פנה העורר לכיוון כביש 531, בהמשך פנה לכיוון כביש 5233, ושם הצליח לחמוק מכוחות השיטור שדלקו אחריו.

עיקרי החלטת בית המשפט המחוזי

2. בית המשפט המחוזי קבע כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר, כשאינו עוררין על עצם האירוע ועל הימצאות העורר במכונית המאזדה כשלוש שעות לאחריו. שוטר תצפיתן הבחין במכונית המאזדה בחניון, כתב מזכר על פרטי הלבוש ועל תנועותיו של העורר; כך עשה גם השוטר מליק, שזיהה את העורר במקום ולאחר מכן גם בתחנת המשטרה; הודעת בעל המאזדה, בן משפחתו של העורר, לפיה התקשר אליו סמוך לשעה 16:30 (עובר לשעת התרחשות האירועים הנ"ל) כדי לקחת את המאזדה, ודבריו על החזקת סרגל מתכת במכוניתו; שינוי גרסתו של העורר לגבי שעת השיחה עם בעל המכונית, לאחר שעומת עם גרסתו; התאמת פרטי לבוש כשאותר במכונית המאזדה לתיאור לבושו על-ידי שוטרי התצפית, ועוד. כיוצא בזה, קבע בית המשפט המחוזי כי קיימת עילת מעצר של מסוכנות, בשים לב למעשי-העבירה המיוחסים לעורר, להימלטותו מן המשטרה תוך סיכון חיי אדם, ולעברו הפלילי הכולל עבירות בתחום הרכוש ובקשר לרכב. לאחרונה שוחרר העורר ממאסר ממושך ולחובתו תלוי ועומד עונש של מאסר על-תנאי: "בנסיבות אלו, כשמדובר במשיב אשר לא ניתן לתת בו אמון, אין מקום לשקול שחרורו לחלופת מעצר בחיק משפחתו, ואיני רואה טעם בהפנייתו לשירות המבחן לקבלת תסקיר מעצר בעניינו" (פסקה 16 להחלטה).

עיקרי הטענות בערר

3. בעררו טען העורר לחולשה בראיות, בעיקר בנושא הזיהוי, וטען למחדלי חקירה, אך בעקבות הערותי בגמר הדיון אתמול לא עמד עוד על טענותיו אלה בגדרו של הערר, הסכים לקיומן של ראיות לכאורה, ושמר על מכלול טענותיו לקראת הדיון בתיק העיקרי. גם על קיומה של עילת מעצר אין חולק. המחלוקת מתמקדת בשאלת היתכנותה של חלופה למעצר. לטענת העורר, שגה בית המשפט המחוזי בשלילה קטגורית של חלופת מעצר באשר היא. מן הראוי

היה להפנות את העורר לשירות המבחן ולא לדחות אפשרויות שונות לחלופה למעצר. בכך, לטענת העורר, לא מילא בית המשפט המחוזי את חובתו החוקית לבחון חלופה שפגיעתה בחירותו פחותה מפגיעתו של מעצר.

4. מנגד תמכה ב"כ המשיבה בהחלטת בית המשפט המחוזי. שורת המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום, על רקע 9 הרשעותיו הקודמות, מאסר ארוך שממנו השתחרר לאחרונה, כל אלה מחייבים את מעצרו. אין אפשרות לתת אמון בעורר, וחלופה של 'מעצר בית' בהשגחת אשתו ההרה לא תפיג את מסוכנותו הרבה.

דין והכרעה

5. אמת נכון הדבר, וכטענת ב"כ העורר, סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, מורה אותנו לבחון תמיד האם ניתן להשיג את מטרת המעצר בתנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של נאשם פחותה מפגיעתו של מעצר. אלא שתחילה נעשית הבחינה לפי טיבן של הנסיבות הספציפיות של הנאשם ושל מעשיו, ורק אם תוצאות הבחינה מאפשרות באופן עקרוני חלופה למעצר, נבחנת התאמתה של חלופה קונקרטיית.

6. עררו של העורר לוקה בשניים: לא באה מצדו הצעה קונקרטיית לחלופה. אין די בהפניה כללית לבני המשפחה על מנת לאפשר 'מעצר בית', לבטח לא בפיקוח אשתו שבהריון. אך זהו שלב הבחינה השני, והעיקר איננו בו. העיקר הוא בבחינה העקרונית אם חלופת מעצר תסכון בנסיבות העניין דנן. על-פי כתב האישום, לאחר כשלון ניסיון הפריצה לרכב, נמלט העורר מכוחות המשטרה בנסיעה פראית וארוכה שסיכנה חיי אדם באופן ממשי. בכגון דא, דרך הכלל היא מעצר עד תום ההליכים. נסיבותיו של העורר אינן מצדיקות חריגה מן הכלל. ידיו רב לו בעבירות רכוש ורכב, גם עבירת סמים, 9 הרשעות קודמות צבר בעברו. העורר חוזר ושונה בעבירות הללו. אין עליו מורא החוק, וגם מאסר על-תנאי אשר תלוי ועומד לחובתו, לכאורה לא הרתיעו. זה לא מכבר סיים העורר לרצות עונש של 3 שנות מאסר, ולכאורה חזר לסורו. על רקע זה אכן אין טעם בהפנייתו של העורר לשירות המבחן. מוטב לייחד את משאבי שירות המבחן לאותם מצבים שבהם עשוי תסקיר להועיל לשם שחרור ממעצר. לא בכדי, לא נתן בית המשפט המחוזי אָמוֹן בעורר, וזהו כידוע תנאי בלעדיו אין לצורך שקילת חלופה למעצר.

7. מוצדקת אפוא החלטת בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים, ולפיקח אני דוחה את הערר.

ניתנה היום, י"ב באדר ב' התשע"ד (14.3.2014).

שׁוֹפֵט